

Vánoční změna

Vzdělávací cíl: Žáci jsou schopni charakterizovat prvky komunistické propagandy 50. let na příkladu vánočních svátků a vyslovit hypotézy, proč v tomto případě propaganda nebyla úspěšná.

Klíčová slova: Československo 50. léta, propaganda, Vánoce, historická změna

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 POSLECH PROJEVU. (5 min.)

Poslouchání projevu, prohlížení fotografií pomocí lupy a čtení popisků.

Žáci by měli z projevu a popisek poznat, že promlouvá předseda vlády, tzn. vysoce postavený člověk. Možná jim tónem hlasu připomene staršího váženého člověka - něco jako dědeček, mluví k dětem z pozice přirozené autority, mluví klidně, přesvědčivě, ochranně (jako kdyby je upozorňoval, že celý život žily v bludu). Na druhé fotografii žáci získají představu, jak setkání s Dědou Mrázem mohlo probíhat.

2 ANALÝZA ZMĚN (10 min.)

Druhý poslech projevu. Vyznačování a popisování změn, které představuje Antonín Zápotocký, v obrázku Pokoj lidem dobré vůle od Josefa Lady.

Obrázek Vánoce slouží jako pracovní plocha, která pomáhá uvědomit si a vizualizovat obsah projevu.

Žáci by mohli zakreslit tyto změny:

- škrtnout jesličky, volka a oslíka
- Ježíšek se změnil na Dědu Mráze oblečeného v beranici a kožichu
- místo betlémské hvězdy září více rudých hvězd symbolizujících úspěchy pětiletky - čím víc hvězdiček, tím víc pracovních úkolů splněno, a tím víc dáreků

3 INTERPRETACE ZMĚNY (5 min.)

Odpovídání na otázku: ? Proč chtěli komunisté změnit českou vánoční tradici.

Žáci mohou formulovat různé myšlenky, např.:

- Inspirace Sovětským svazem podobně jako v dalších odvětvích.
- Potlačování myšlenky křesťanství, místo oslavy narození Ježíška se svátek stal oslavou práce (čím víc rodiče pracují, tím více je dáreků).
- Důraz na bohatnutí lidu pod vedením komunistické strany - Děda Mráz na rozdíl od Ježíška není chudý.
- Protože chtěli sjednotit, ovlivňovat a mít pod kontrolou úplně všechno, včetně toho, co lidé dělají doma.

4 INTERPRETACE NEPOVEDENÉ ZMĚNY (10 min.)

Odpovídání na otázku: ? Proč se dle vašeho názoru změna vánoční tradice nepovedla?

Žáci mohou formulovat různé hypotézy, např.:

- Ježíšek byl roztomilejší a pro děti atraktivnější než Děda Mráz.
- Bohatství se nedostavilo.
- Tradice českých Vánoc byla velmi zakořeněná, takže bylo velmi obtížné ji změnit.

Další možnosti zapojení do výkladu:

- a) Vydát se po stopách Dědy Mráze. Kdo to je? Kde se vzal? Kde nosí Děda Mráz dárky dodnes?
- b) Využití rodinné paměti. Pamatují si rodiče, prarodiče na Dědu Mráze? Znají žáci film Mrazík?